

Ιωάννης Κισσονέργης, *Η Καρπασιτού* (1929)

“Μπροστά μου είχα μια γυναίκα που ο μορφικός τύπος της είναι δυσεύρετος πια στη Καρπασία. Ξέρω ότι είναι μια από τις τελευταίες αναλαμπές της παλιάς ευγενικής, ρωμαλέας, ανθρώπινης ράτσας του τόπου και με πιάνει λύπη διότι αυτά τα μέρη τα φημισμένα για την ομορφιά των ανθρώπων τους, έχουν να παρουσιάσουν μονάχα ωραία τοπία πια. Ο σωματικός σχηματισμός της Καλλίνας είναι ολόκληρο ποίημα. Μ’ όλα τα πενήντα της χρόνια που πέρασαν, προσπαθώντας φυσικά να χαλάσουν αυτό το ωραίο πλάσμα, σαν την βλέπεις θαύμασε τα έργα των ελλήνων γλυπτών και άμα κοιτάξεις τα μάτια της τα μαύρα, που τα σκεπάζουν βλέφαρα με μακριά ματόκλαδα, συλλογιέσαι τα τραγούδια της Ανατολής, τα λαγγεμένα...”

(Απόσπασμα από το διήγημα « *Η ψύση εν’ αέρας* » του Γιάννη Σταυρινού – Οικονομίδη.)

Στο διήγημα με τίτλο «*Η ψύση εν’ αέρας*» από τη δεύτερη σειρά των κυπριακών διηγημάτων του συγγραφέα Γιάννη Σταυρινού - Οικονομίδη (Κυπραίικα Β, 1983) δεσπόζει η μορφή της Καλλίνας, μιας ώριμης χήρας Καρπασίτισσας, η οποία αναδεικνύεται φορέας ενός ήθους αρχέγονου και μιας στάσης ζωής διαφορετικής από αυτή που επιτάσσει το συντηρητικό πλαίσιο του τόπου και της εποχής.

«Ο Κισσονέργης μέσα από τα έργα του απεικονίζει με μεγάλη λεπτομέρεια στιγμιότυπα και σκηνές της Κυπριακής καθημερινότητας που παραπέμπουν σε ένα χαμένο παρελθόν».¹ Με απόλυτο σεβασμό στο θέμα, στο συγκεκριμένο έργο «*Η Καρπασιτού*» (1929), αποτυπώνει σε μικρή κλίμακα την λαϊκή ενδυμασία της «Καρπασίτισσας με τις σάγιες» με μεγάλη ακρίβεια και καθαρότητα. Μια Καρπασίτισσα να κλώθει με το αδράχτι το μετάξι, με απόλυτη δεξιοτεχνία και ειδικευση, ένα από τα στάδια κατεργασίας της κλωστής πριν την ύφανση της.²

«Η φορεσιά αυτή απηχεί [ως η] παλαιότερη αστικού τύπου ενδυμασία καθιερωμένη σε όλη την Οθωμανική επικράτεια.»³ Μεταξωτό πουκάμισο, βρακί με περίτεχνα κεντήματα, σάγια καμωμένη από χαρακτηριστική Κυπριακή αλατζιά, σταμπωτή μαντίλα για κεφαλόδεμμα, λιτά κοσμήματα και δερμάτινα παπούτσια απαρτίζουν την ενδυμασία. «Αναμφισβήτητα είναι η πιο εντυπωσιακή από τις αγροτικές γυναικείες Κυπριακές φορεσιές. Με έντονα τοπικά χαρακτηριστικά ενθουσιάζει με την απλότητα και την γνησιότητα της και τονίζει την

¹ Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου. *Κύπριος ζωγράφος, Ιωάννης Κισσονέργης* (Λευκωσία, Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου, 1992), 66, 22.

² Βλ. π.χ. Έλενα Παπαδημητρίου, *Μεταξουργία στην Κύπρο με Αναφορά στην Λάπηθο και τον Καραβά*, (Λευκωσία, Πολιτιστικό κέντρο Λαϊκής τράπεζας, 1995) σ. 66, σσ. 78-80. Ελένη Νικήτα, *Ιωάννης Κισσονέργης 1889-1963*, Κύπριοι καλλιτέχνες η πρώτη γενιά, (Λευκωσία, πολιτιστικό κέντρο όμιλος Λαϊκής, 2002).

³ Ευφροσύνη Ριζοπούλο υ- Ηγουμενίδου, *Η Κυπριακή Εθνογραφική συλλογή του Μουσείου Μπενάκη*, (Αθήνα 2010) 66, 115, 122.

γυναικεία ομορφιά χωρίς να προκαλεί. Οι ήπιοι χρωματισμοί και τα πρότυπα κεντίδια εκφράζουν με μοναδικό τρόπο τον πλούτο της φαντασίας της Κυπριοπούλας προσδίδοντας στο σύνολο της φορεσιάς γαλήνη και αρμονία».⁴ Μια λαϊκή ενδυμασία που εκτός από την αξία της για την μελέτη του πολιτισμού, μια ενδυμασία από ωραίο ύφασμα, καλοραμμένη και κεντημένη αποτελεί η ίδια έργο τέχνης.

⁴ Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου. *Οι Κυπριακές φορεσιές του εθνικού ιστορικού μουσείου*, (Αθήνα, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου, 1999), σ.66, σσ. 172-175.